

Universitätsbibliothek Wuppertal

Aristophanis Comoediae Undecim

Graece Et Latine, Ad fidem optimorum Codicum MSS. emendatae cum nova octo Comoediarum interpretatione Latina, & notis ad singulas ineditis Stephani Bergleri nec non Caroli Andreae Dukeri ad quatuor priores. Accedunt Deperditarum Comoediarum Fragmenta, A Theod. Cantero Et Gul. Coddæo Collecta, ...

Aristophanes

Lugduni Batavorum, MDCCLX

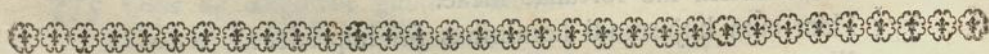
Actus quarti scena prima

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-1094](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-1094)

- 790 Ταυτή καταλέω σε λαβῆσα. ΠΛ. Μηδαμῶς
 Ἐμῆ γὰρ εἰσιόηται εἰς τὴν οἰκίαν
 Πρῶπτα, ἢ βλέψαιηται, ἔδεν ἐκφέρειν
 Πρεπῶδες ἔστιν, ἀλλὰ μᾶλλον εἰσφέρειν.
 ΓΥΝ. Εἴτ' ἔχει δέξῃ ταῦτα τὰ καταχύματα;
 795 ΠΛ. Ἐνδον γὰρ ὡρα ἔστῃαν, ὥσπερ νόμος.
 Ἐπειτα ἢ τ' φόρτοι ἐκφύριμν ἄν.
 Οὐ γὰρ πρεπῶδες ἔστι τὰ διδασκάλω,
 Ἰαχάδα ἢ τραγῳδία τοῖς θεωμένοις
 Προβαλόντ', ὅτι τῶτοισιν ἐπαναγκάζειν γελᾶν.
 800 ΓΥΝ. Εὐ πάνν λέγεις· ὡς δὲ Ζένικῳ ἔτοσι
 Ἄνισαθ', ὡς ἀρπασόμενῳ τὰς ἰαχάδας.

ACTUS QUARTI

Τρίμετροι Ἰαμβικοί.

Κ Α Ρ Ι Ω Ν.

- Ὡς ἴδὸν πράττειν, ὦ ἄνδρες, ἔστ' εὐδαιμόνως,
 Καὶ ταῦτα μηδὲν ἐξενεγκόντ' οἴκοθεν.
 Ἡμῖν γὰρ ἀγαθῶν σωρὸς εἰς τὴν οἰκίαν
 805 Ἐπεισπέπαικεν ἔδεν ἠδικηκόσιν.
 Οὕτω τὸ πλετεῖν ἔστιν ἴδὸν πράγμα π.
 Ἡ μὲν σιπή μετῆ τι ληκῶν ἀλφίτων.
 Οἱ δ' ἀμφορῆς, οἶνε μέλαινα ἄνθοσμίε.
 Ἄπαντα δ' ἡμῖν χερσεῖς ἢ χερσεῖς
 810 Τὰ σκευᾶερα πλήρη ἔτιν, ὥτε θαυμάσαι.

Τὸ

vf. 796. Φέρον] Inertias. In Pace vf. 748. ποικῶν ἀοι-
 λῶν κακὰ καὶ φέρον, καὶ ἀνομοκρομαῖ ἀγανῶν. Talia
 postquam detraxit mala & inertias & scurrillitates ignobiles.

vf. 797. Οὐ γὰρ] Dicit quidem & hic, & in Vespis
 vf. 58. se nihil projicere spectatoribus; tamen id facit
 in Pace vf. 1033. ποῖσι θεαταῖσι βίσις ἢ κριθῶν. Sed
 solens est Comicus in istis levior, & multa, quae in aliis
 Comicis, suis aemulis, reprehendit, ipse alibi commit-
 tit; ut ostendam ad Parabasin in Nubibus, & ad Para-
 basin in Pace. Et alibi.

vf. 800. Ὡς δὲ Ζένικῳ] Omnino videtur legendum
 Δεξίτικῳ, ut Cl. Kufferus in quodam MS. invenit.

vf. 802. Ὡς ἴδὸν] Plautus in Captivis Act. III. Sc. II.
 Quid suavius quam bene rem gerere? Narrat servus quan-

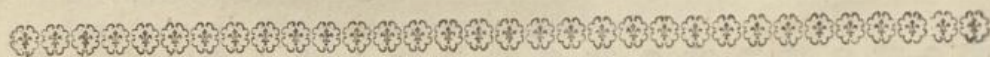
tis bonis cumulaverit Plutus Chremyli domum. Est au-
 tem hic Catastrophe dramatis & rerum mutatio; nam
 boni deinceps ditescunt, mali ad paupertatem redigun-
 tur, vidente jam Pluto.

vf. 803. Μηδὲν ἐξενεγκόντα] Illud repetit quod Pluttis
 dixerat paullo ante: se in domum ingrediente nihil ex-
 portandum esse sed importandum.

vf. 804. Ἀγαθῶν σωρὸς] Achilles Tattus Lib. VI. ἡκ-
 σοι φέρων ἀγαθῶν σωρὸν. Syncellus Epist. 94. ἀγαθῶν ἔσμον
 dixit.

vf. 805. Ἐπεισπέπαικεν] Vi se intulit. Xenarchus apud
 Athenaeum Lib. II. Ἀλλῶς τ' εἰσπέπαικεν ἰς Πελοπίδων
 ἀσπίδα εἶλον. Pestisque nervis languorem afferens ingruit
 in Pelopidarum domum. Scholiastes; εἰσπέπαικεν ἰσπίτε,
 in-

- 790 Iſthaec accipio & te iis perfundam. PL. Nequaquam.
 Me enim ingrediente in domum
 Primum, & jam vidente, nihil efferre
 Decet, ſed potius inferre.
 MUL. Itaque non accipies haec miſſilia?
 795 PL. Intus apud focum, uti mos eſt.
 Deinde ineptias vitabimus.
 Non enim decet Poëtam
 Caricas, & bellaria Spectatoribus
 Projicere, & iſtis cogere ut rideant.
 800 MUL. Bene omnino dicis: nam Xenicus iſte
 Surrexit, quaſi rapturus caricas.

S C E N A P R I M A.

Senarii Iambici.

C A R I O.

- CAR. Quam ſuave eſt, ô viri, divitem eſſe,
 Praeſertim ſi nihil domo extuleris.
 Nobis enim bonorum acervus in domum
 805 Irruit, nulla licet injuria quenquam affecerimus.
 Sic ſcilicet diteſcere jucundum eſt demum.
 Panarium quidem plenum eſt alba farina.
 Amphorae autem vino rubro fragranti:
 Argento & auro omnia nobis
 810 Vaſa plena ſunt, adeo ut mirari ſubeat.

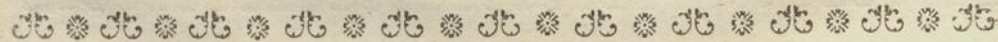
Puteus

*intuſt, irruit, ut eſt in Gloſſis. Scholiaſtes addit: uxoribus
 de ſua ſpartaſia paxiſſion proprie de irruptione hoſtili:
 etiam de illis qui invocati ſe ingerunt in convivia ex-
 tat proverbium: Μικροῦ δὲν εἰσπύρατον εἰς τὰ σωμα-
 τῶν. Dicit ergo Plutum cum ſuis bonis, tanquam cum
 hoſtili exercitu iſtis ingruiſſe (Virg. ingruit Aeneas Ita-
 lis & praelia miſcet). Hoc vere eſt uxoribus ὄντα ἢ ἀγα-
 θῶν, ut eſt in Avib. vl. 735. Laborare & premi multitudine
 bonorum: ita Chremylus paullo ante dicebat, cum multi
 benevolenti animo fruiſſent iſti leviter genua, eos ſibi
 tibias compugiſſe & contuſiſſe.*

*Ibid. Ὁδὸν ἰδύμενοι.] Duplex eſt ſenſus; primo iſte:
 quamvis non lacrimamus iſum nec alium quenquam, tamen*

*ſali modo in nos irruit, & nos oppreſſit: deinde & iſte:
 quamvis nemini injuſte bona ſua abſtulerimus, tamen ſupra
 modum facti ſumus divites. Cum alii plerique multa bo-
 na poſſideant ἀδύνατοι ἔσονται, ut loquitur ſu-
 pra vl. 303. ſive ut vl. 755. ἐν ἐκ δὲ καὶ ἴδιον ἀδύνα-
 τῶν. Lucianus hunc locum imitatus eſt in Timone, ubi
 iſte dicit: χερσὶν ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ ἀδύνατος
 tantum auri ſubito accepturus ſum, cum nemini ſecerim in-
 juriam. Sed ibi alia de cauſa inique ſecum agi dicit
 Timo, ſi Plutus iſti obrudatur invito; nempe, quia
 potiorem ducebat paupertatem divitiis.
 vl. 806. Ὁδὸν.] Ironice: Tam ſuave eſt ut fere pe-
 reamus.*

- Τὸ Φρέαρ δ' ἐλαίῳ μετὶν· αἳ δὲ λήκυθοι
 Μύρῳ γέμῃσι· τὸ δ' Ἐσθραβὸν, ἰχθάδων.
 Ὀξίς δὲ πᾶσα, καὶ λοπάδιον, καὶ χύτρα,
 Χαλκῆ γέρονε. τῆς δὲ πινακίσκους τῆς σαπρῆς,
 815 Τῆς ἰχθυηρῆς, δερμῆς πάρεσθ' ὄραν.
 Ὁ δ' ἰπνὸς ἡμῖν ἑξαπίνης ἐλεφάντιον.
 Στατήρσι δ' οἱ θεράποντες δεπιάζοιμεν
 Χρυσοῖς· ἀποφάμεσθα δ' ἐλίθοις ἔτι,
 Ἀλλὰ σκοροδοῖς ὑπὸ τρυφῆς ἐλάττω.
 820 Καὶ νῦν ὁ δεσπότης μὲν ἔνδον βυθυτῆι
 Ὑπὸ καὶ τράχον καὶ κελὸν ἐτρυφωμένον.
 Ἐμὲ δ' ἐξέπεμψεν ὁ καπνὸς ἔχ' οἶός τε γῆ
 Ἐνδον μένειν ἔτι· ἔδακνε γὰρ τὰ βλέφαρά μιν.

ACTUS QUARTI

ΔΙΚΑΙΟΣ, ΚΑΡΙΩΝ.

- 825 **Ε**πε μετ' ἐμῆ παιδάριον, ἵνα πρὸς τὸ θεόν
 Ἰωρδὺν. ΚΑΡ. Ἐα, τίς ἔσθ' ὁ πρῶσιον ἔποις;
 ΔΙΚ. Ἀνὴρ πρῶτερον μὲν ἀθλιῶν, νῦν δ' ὕψυχος.
 ΚΑΡ. Δῆλον, ὅτι τὸ λεγῶν πρὸς, ὡς εἶπας, εἶ.
 ΔΙΚ. Μάλιστ'. ΚΑΡ. Ἐπειτα εἶ δέη. ΔΙΚ. Πρὸς τὸ θεόν
 Ἦκω· μεγάλων γάρ μιν ἀγαθῶν αἵπει.
 830 Ἐγὼ γὰρ ἰκαίω ἕσσιαι πρὸς τὸν πατέρα
 Λαβῶν, ἐπὶ τῶν τοῖς δεομένοις τὸ φίλων,
 εἶναι νομίζων λεγέσιμον πρὸς τὸ βίον.
 ΚΑΡ. Ἦπέ σε ταχέως ἀπέλιπε τὰ λεγέματα.
 ΔΙΚ. Κομιδῆ μὲν εἶναι. ΚΑΡ. Οὐκ εἶναι ταῦτ' ἢ οὐδ' ἀθλιῶν;
 835 ΔΙΚ. Κομιδῆ μὲν εἶναι· καὶ γὰρ μὲν ὡμίω, ἕς τῆς
 εὐηγέτησα δεομένοις, ἔξειν φίλους

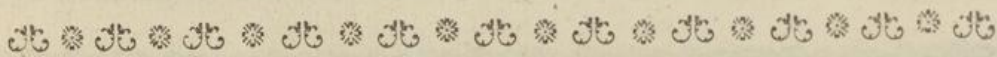
Ὅτι-

vf. 813. Ὀξίς.] Acetabula dicit esse facta aerea. At qui melius erat alias res in aes converti, quibus ex aere factis uti possumus; nam acetabula statim aeruginem sive rubiginem aeream contrahunt, si sint ex aere facta, & infundatur acerum. Paulo post etiam dicitur ἰπνὸν esse factum eburneum; per quam vocem sive furnum intelligat, sive laternam, nam utrumque illa significat, non nimiam felicitatem praedicat; nam & furnus

utilior est caementitius aut ferreus, & laterna cornea pellucidior. Etiam puteum oleo impletum esse dicit; aqua ergo aliunde quaerenda erit. Videtur autem alludere ad fabulam Midiae, cui omnia in aurum convertebantur, etiam quae minime voluisset, cibus & potus.

vf. 818. ἀποφάμεσθα.] Delicatissimum fastidium; nam alio jam abstergent eulum, quod antea eitare solebant; non lapidibus. Solitos autem fuisse tunc lapidibus

- Puteus oleo plenus: ampullae
 Unguento pretioso refertae sunt: coenaculum, caricis.
 Acetabula omnia, & patellae, & ollae,
 Aereae jam sunt. tabellas vero illas putidas
 815 Piscarias illas *inquam*, argenteas jam videre est,
 Furnus autem nobis repente factus est eburneus.
 Nos autem famuli ludimus par impar stateribus
 Aureis. nates autem detergimus non lapillis amplius,
 Sed semper alliis, prae luxuria.
 820 Et nunc herus quidem meus intus immolat
 Suem & hircum & arietem coronatus;
 Me autem exire compulit fumus; nec enim poteram
 Intus manere, nam palpebras mihi mordebat.

SCENA SECUNDA.

JUSTUS, CARION.

- JUST. Sequere me puer ut ad Deum
 825 J Eamus. CAR. Eja, quis iste est, qui huc accedit.
 JUST. Homo prius quidem miser, nunc autem fortunatus.
 CAR. Apparet è numero bonorum te esse.
 JUST. Maxime. CAR. Quid itaque vis tibi? JUST. Ad Deum istum
 Venio; nam is mihi magnorum bonorum est causa.
 830 Ego enim cum substantiam satis amplam à patre mihi relictam
 Accepissem, succurrebam amicis, si qui opem meam desiderarent,
 Existimans hoc in vita esse utile.
 CAR. Itaque certe cito te defecit pecunia.
 JUST. Omnino. CAR. Ergo postea miser eras scilicet?
 835 JUST. Omnino. Et ego quidem arbitrabar, quibus interea
 Bene fecissem indigentibus, eos me habiturum amicos

Vere

bus tergere podicem patet ex Comico nostro in Pace
 vl. 1229. Ubi Scholiastes adducit proverbium istud:
 τρεῖς εἰσὶν ἰκετοὶ πρὸς τὸν ποδὶν ἰκετοῦ λίθοι, ἂν ᾖσι τρεῖς
 ἂν δὲ χεῖρι τρεῖς ἰρες ad tergendum podicem sufficiunt
 lapides, si asperi fuerint; si autem laeves, quatuor. Cujus
 proverbii meminerunt alii etiam.
 vl. 831. Ἐπιπέσομαι] Suppediabant. Euripides in Hecuba
 vl. 970. τί χεῖρ ἢ εὐπεδοῦσα, μὴ πεδοῦσιν εὐφίλοις ἰταρ-

καί; ἢ ἐπιπέσομαι αἰμα' ἐξ α'. Quid oportet fortunatam infor-
 tunatis amicis praestare? nam ego sum paratus. Alludit
 uterque ad proverbium: κοινὰ τὰ τὸ φίλον
 vl. 834. Ἄθλιος] In genere aerumnosum significat; sed
 quia pauperes tales sunt, τὸ ἀθλίον εἶναι opponitur,
 τὸ πλεῖστον, ut in Eccles. vl. 590.
 vl. 835. Κομίσθην] Glossae: πᾶν, perquam, valde, ad-
 modum, oppido, nimis, a κομίζω cure.